

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2017. gada 19. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Kopēja pievienotās vērtības nodokļa sistēma — Direktīva 2006/112/EK — 13. panta 1. punkta otrā daļa — Ceļu infrastruktūras pārvaldības un nodrošināšanas pret lietošanas maksu darbība — Publisko tiesību subjekta darbības valsts iestādes statusā — Privāto uzņēmumu klātbūtne — Nozīmīgi konkurences izkropļojumi — Esošas vai iespējamās konkurences pastāvēšana

Lietā C-344/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Appeal Commissioners* (Apelācijas iestāde muitas un nodokļu lietās, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 11. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 6. jūlijā, tiesvedībā

National Roads Authority

pret

The Revenue Commissioners.

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], kas pilda sestās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] (referents),

ģenerālvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 25. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *National Roads Authority* vārdā – *E. O’Hanrahan, solicitor*, un *M. Collins, SC*,
- *The Revenue Commissioners* vārdā – *M.-C. Maney, solicitor*, un *E. Barrington, SC*,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze*, pārstāvis,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, kā arī *B. Majerczyk-Graczykowska* un *K. Maćkowska*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Owsiany-Hornung* un *R. Lyal*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – angļu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 8. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “PVN direktīva”) 13. panta 1. punkta otro daļu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *National Roads Authority* (Valsts ceļu pārvalde, Īrija, turpmāk tekstā – “NRA”) un *Revenue Commissioners* (nodokļu iestāde, Īrija) par NRA uzskatīšanu par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāju saistībā ar ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu darbību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Ar PVN direktīvu, sākot no 2007. gada 1. janvāra, ir atcelta un aizstāta Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV 1977, L 145, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Sestā direktīva”). Saskaņā ar PVN direktīvas preambulas 1. un 3. apsvērumu Sestā direktīva bija jāpārstrādā, lai visus piemērojamos noteikumus izklāstītu skaidri un racionāli pārstrādātā struktūrā un redakcijā, taču principā neveicot grozījumus pēc būtības.
- 4 Tā kā PVN direktīvas 13. panta 1. punkta pirmās līdz trešās daļas saturs atbilst Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās līdz trešās daļas saturam, uz pirmo no minētajām tiesību normām ir jāattiecinā interpretācija, ko Tiesa ir sniegusi attiecībā uz otro tiesību normu.
- 5 PVN direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:
“PVN uzliek šādiem darījumiem:
a) preču piegādei, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;
[..]
c) pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;
[..].”
- 6 Šīs direktīvas 9. pantā ir noteikts:
“1. “Nodokļa maksātājs” ir jebkura persona, kas patstāvīgi jebkurā vietā veic jebkuru saimniecisku darbību, neatkarīgi no šīs darbības mērķa vai rezultāta.

Jebkuru ražotāju, tirgotāju vai pakalpojumu sniedzēju darbību, tostarp kalnrūpniecību, lauksaimniecisku darbību un brīvo profesiju darbību, uzskata par “saimniecisku darbību”. Materiāla vai nemateriāla īpašuma izmantošana ar nolūku gūt no tā ilglaicīgus ienākumus jo īpaši ir uzskatāma par saimniecisku darbību.

[..]”

- 7 Minētās direktīvas 13. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, pat ja tās šo darbību vai darījumu sakarā iekasē nodokļus, nodevas, ziedojumus vai maksājumus.

Tomēr, iesaistoties šādās darbībās vai darījumos, tās uzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz minētajām darbībām vai darījumiem, ja to uzlūkošana par personām, kas nav nodokļu maksātāji, radītu nozīmīgus konkurences izkropļojumus.

Jebkurā gadījumā publisko tiesību subjektus attiecībā uz I pielikumā minētajām darbībām uzskata par nodokļa maksātājiem, ja vien šīs darbības netiek veiktas tik mazā apjomā, lai būtu nenozīmīgas.”

Īrijas tiesības

Value Added Tax Act, 1972

- 8 *Value Added Tax Act, 1972* (1972. gada Pievienotās vērtības nodokļa likums), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlītai (turpmāk tekstā – “PVN likums”), 8. panta 2.A punktā ir noteikts:

“Neskarot 2. pantu, valsti vai jebkuru citu publisko tiesību subjektu, kas rikojas šādā statusā, neuzskata par nodokļa maksātāju attiecībā uz jebkurām darbībām vai darījumiem, ko tas veic, īstenojot valstij vai šādam publisko tiesību subjektam likumos piešķirtās īpašās tiesības vai pilnvaras, vai attiecībā uz darbībām un darījumiem, kas ir cieši saistīti ar minēto tiesību un pilnvaru īstenošanu, izņemot, ja:

- (a) darbība ir minēta [PVN direktīvas] I pielikumā (kas minēts 7. pielikumā) un ja valsts vai publisko tiesību subjekts to veic nenozīmīgā apjomā, vai
- (b) ja to uzskatīšana par personu, kas nav nodokļa maksātājs, saistībā ar šo darbību vai darījumiem radītu vai varētu radīt nozīmīgus konkurences izkropļojumus.”

Roads Act, 1993

- 9 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *NRA* ir Īrijas publisko tiesību subjekts, kas tika izveidots, pamatojoties uz *Roads Act, 1993* (1993. gada Ceļu likums, turpmāk tekstā – “Ceļu likums”), un kuram tika uzticēta valsts ceļu tīkla pārvalde.
- 10 Saskaņā ar Ceļu likuma 17. panta 1. punktu *NRA* galvenais uzdevums ir nodrošināt pieeju drošam un efektīvam valsts ceļu tīklam. Tā ir vispārīgi atbildīga par valsts ceļu būvniecības plānošanu un uzraudzību, kā arī uzturēšanu.
- 11 Šajā saistībā atbilstoši šā likuma 57. pantam *NRA* var izstrādāt projektu, lai izveidotu maksas sistēmu, kas ir saistīta ar piekļuvi valsts autoceļam.

- 12 Minētā likuma 58. pantā būtībā ir noteikts, ka *NRA* par maksas ceļa izmantošanu var noteikt un iekasēt maksu pašas pieņemtajos noteikumos paredzētajā apmērā.
- 13 Saskaņā ar šā paša likuma 61. pantu *NRA* ir arī atbildīga par tādu noteikumu pieņemšanu, ko tā uzskata par nepieciešamiem maksas ceļu apsaimniekošanai un uzturēšanai.
- 14 Saskaņā ar Ceļu likuma 63. pantu *NRA* ir arī juridiskas pilnvaras noslēgt līgumus ar trešajām personām, saskaņā ar kuriem *NRA* trešajām personām ļauj iekasēt ceļa lietošanas maksu uz maksas ceļiem. Maksimālā ceļa lietošanas maksa, kas var tikt iekasēta par maksas ceļa izmantošanu (neraugoties uz to, vai to apsaimnieko *NRA* vai trešā persona), tiek paredzēta noteikumos, ko *NRA* pieņem šim nolūkam.
- 15 Turklāt jebkuram līgumam, kas starp trešo personu un *NRA* ir noslēgts saskaņā ar šā likuma 63. pantu, ir jāatbilst vairākām prasībām, kas noteiktas šajā pantā. Tādējādi trešajām personām ir jāapņemas ievērot vienu, vairākus vai visus šādus pienākumus: i) pilnībā vai daļēji segt ceļu būvniecības un/vai uzturēšanas izmaksas; ii) uzbūvēt un/vai uzturēt ceļu (vai piedalīties vai veicināt tā būvniecību un/vai uzturēšanu) un iii) apsaimniekot un uzturēt ceļu *NRA* uzdevumā (tostarp nodrošināt, pārraudzīt un veicināt ar piekļuvi ceļam saistītās maksu sistēmas darbību un iekasēt maksu).

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka lielāko daļu maksas ceļu Īrijas teritorijā ir uzbūvējuši un apsaimnieko privātie uzņēmumi saskaņā ar starp *NRA* un privātajiem uzņēmumiem noslēgtajiem valsts un privātā sektora partnerības līgumiem.
- 17 Iesniedzējtiesa šajā ziņā norāda, ka šobrīd Īrijā ir astoņi maksas ceļi, ko apsaimnieko šie privātie uzņēmumi un kuru lietošanas maksai tiek piemērots PVN. Katram no šiem maksas ceļiem *NRA*, pirmkārt, ir apstiprinājusi lietošanas maksas projektu un, otrkārt, ir pieņēmusi noteikumus par maksimālā apmēra noteikšanu, kāds var tikt iekasēts par šo maksas ceļu lietošanu. *NRA* pati apsaimnieko divus maksas ceļus, proti, *Westlink* autoceļu un Dublinas tuneli.
- 18 Runājot konkrētāk par *Westlink* autoceļu, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka šo autoceļu iepriekš apsaimniekoja privāts uzņēmums, pamatojoties uz starp šo uzņēmumu un *NRA* noslēgtu līgumu. Tā kā tā modernizēšanai bija vajadzīgi papildu ieguldījumi, lai nodrošinātu brīvu satiksmes plūsmu, bet šis privātais uzņēmums nevēlējās veikt šos ieguldījumus, ja *NRA* neuzņemas papildu saistības, *NRA* veica pārrunas, lai izbeigtu attiecīgo līgumu, pārņēma minētā autoceļa apsaimniekošanu un ierīkoja elektronisku maksas iekasēšanas sistēmu.
- 19 Nodokļu administrācija ar 2010. gada jūliju *NRA* piemēroja PVN attiecībā uz tās darbību, kas saistīta ar divu tās apsaimniekoto maksas ceļu lietošanas nodrošināšanu, tādēļ, ka nodokļa nepiemērošanas dēļ tiktu radīti nozīmīgi konkurences izkropļojumi PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē.
- 20 *NRA* samaksāja tai tādējādi piemēroto PVN un šajā nolūkā uzskatīja, ka saņemto maksu summā PVN jau ir iekļauts. Apstrīdot tomēr šis nodokļa piemērošanas pamatotību un uzskatot, ka saskaņā ar PVN direktīvas 13. panta 1. punkta pirmo daļu tā būtu jāatbrīvo no PVN, *NRA* cēla prasību *Appeal Commissioners* (Apelācijas iestāde muitas un nodokļu lietās, Īrija).
- 21 Iesniedzējtiesā nodokļu administrācija apgalvo, ka, ņemot vērā 2008. gada 16. septembra spriedumu, *Isle of Wight Council* u.c. (C-288/07, EU:C:2008:505), PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka pastāv pieņēmums, ka konkurences izkropļojums pastāv pat tad, ja attiecīgās darbības viena ar otru nekonkurē. Šī iestāde apgalvo, ka, tiklīdz divas darbības ir viena veida darbības,

faktiski pastāv neapstrīdams pieņēmums, saskaņā ar kuru, ja viena no šīm darbībām tiek uzskatīta par tādu, kas ir apliekama ar nodokli, bet otra par tādu, kas nav apliekama ar nodokli, tiktu pārkāpts nodokļu neitralitātes princips un rastos nozīmīgi konkurences izkropļojumi.

- 22 Iesniedzējtiesa norāda, ka, tā kā netiek apstrīdēts, ka *NRA* ir publisko tiesību subjekts, kas rīkojas kā valsts iestāde saistībā ar ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu darbību, pirmajā brīdī šķiet, ka tā nebūtu jāuzskata par nodokļa maksātāju. *NRA* tāpat nebūtu jāpiemēro PVN šai darbībai.
- 23 Turklāt šī tiesa precizē, pirmkārt, ka, tā kā dažādi maksas ceļi Īrijā pietiekami tālu atrodas viens no otra, tie atbilst atšķirīgām vajadzībām no patērētāju viedokļa un tāpat savstarpēji nekonkurē. No minētā izrietot, ka ceļu lietošanas maksas apmērs, ko iekasē uzņēmums (vai tā būtu *NRA* vai privāts uzņēmums), nekādi neietekmē vidusmēra patērētāja lēmumu izmantot vienu maksas ceļu, nevis otru.
- 24 Otrkārt, nepastāvot nekāda faktiska iespēja, ka privāts uzņēmums varētu ienākt tirgū, lai piedāvātu maksas ceļu pakalpojumus, uzbūvējot maksas ceļu, kas varētu konkurēt ar *Westlink* autoceļu vai Dublinas tuneli.
- 25 Proti, privāts uzņēmums šajā tirgū varot ienākt tikai ar nosacījumu, ka *NRA* apstiprina lietošanas maksas projektu attiecībā uz valsts ceļu, lai to pārveidotu par maksas ceļu, pieņem noteikumus par šo ceļu un tad noslēdz līgumu ar privātu uzņēmumu, tam ļaujot iekasēt maksu.
- 26 Turklāt ir pierādīts, ka privāts uzņēmums, kas vēlētos būvēt privātu maksas ceļu, praksē saskartos ar faktiski nepārvarāmām grūtībām. Proti, pirmkārt, tā kā šādai būvniecībai ir vajadzīgi ļoti plaši zemes gabali, privātam uzņēmumam, kuram – atšķirībā no *NRA* – nav ekspropriācijas pilnvaru, nebūtu iespējas piespiest zemes īpašniekus tam pārdot privātos zemes gabalus, lai uz tiem uzbūvētu šādu ceļu. Otrkārt, ņemot vērā ieguldījuma apmēru, kāds tiktu prasīts šādai būvniecībai, nekādi nav pierādīts, ka privāts uzņēmums būtu gatavs veikt šādu ieguldījumu, lai konkurētu ar jau esošu maksas ceļu.
- 27 Visbeidzot, iesniedzējtiesa norāda, ka nodokļu administrācija tāpat arī nav pierādījusi, ka privātam uzņēmējam būtu patiesa iespēja ienākt šādā tirgū.
- 28 Tomēr šā sprieduma 21. punktā minēto nodokļu administrācijas apgalvojumu dēļ iesniedzējtiesa jautā, vai maksas iekasēšanas darbība, ko veic *NRA*, un šāda darbība, ko veic privāti uzņēmumi, ir uzskatāmas par viena veida darbībām un tāpat par savstarpēji konkurējošām darbībām un tādēļ būtu jāuzskata, ka, ja *NRA* būtu jāuzskata par tādu personu, kas nav nodokļu maksātājs, varētu rasties nozīmīgi konkurences izkropļojumi PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē.
- 29 Šādos apstākļos *Appeal Commissioners* (Apelācijas iestāde muitas un nodokļu lietās, Īrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai tad, ja publisko tiesību subjekts veic tādu darbību kā piekļuves ceļam nodrošināšana pret ceļu lietošanas maksu un ja dalībvalstī pastāv privātas struktūras, kuras iekasē ceļu lietošanas maksu uz citiem maksas ceļiem saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar attiecīgo publisko tiesību subjektu atbilstoši valsts tiesību aktiem, PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgais publisko tiesību subjekts ir jāuzskata par konkurējošu ar attiecīgajiem privātajiem uzņēmumiem, jo, ja publisko tiesību subjekts tiktu uzskaitīts par personu, kas nav nodokļa maksātāja, rastos nozīmīgi konkurences izkropļojumi, neraugoties uz to, ka a) starp publisko tiesību subjektu un attiecīgajiem privātajiem uzņēmumiem nav un nevar būt faktiska konkurence un b) nav pierādīts, ka pastāv patiesa iespēja, ka kāds privāts uzņēmums varētu ienākt tirgū, lai uzbūvētu un apsaimniekotu maksas ceļu, kas konkurētu ar maksas ceļu, ko apsaimnieko publisko tiesību subjekts?

2) Ja nepastāv neviens pieņēmums, kāds kritērijs būtu jāpiemēro, lai noteiktu, vai pastāv nozīmīgs konkurences izkropļojums PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 30 Eiropas Komisija norāda, ka, neraugoties uz iesniedzējtiesas konstatējumu šajā saistībā, tā nevar ar parlēcību noteikt, vai attiecībā uz divu attiecīgo maksas ceļu apsaimniekošanu pamatlietā un maksas iekasēšanu būtu jāuzskata, ka *NRA* darbojas kā valsts iestāde.
- 31 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka valsts tiesai ir jādefinē tajā izskatāmās lietas tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvars (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 21. septembris, *Radgen*, C-478/15, EU:C:2016:705, 27. un 32. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 32 Otrkārt, Tiesai un valstu tiesām sadarbojoties, kā tas ir paredzēts LESD 267. pantā, tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā tajā ierosinātās lietas īpatnības, novērtē gan to, cik lielā mērā prejudiciāls nolēmums tai ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstību. Tātad iespēja formulēt Tiesai uzdodamos jautājumus ir sniegta tikai valsts tiesai un pamatlietas dalībnieki nevar mainīt to saturu (spriedums, 2014. gada 16. oktobris, *Welmorey*, C-605/12, EU:C:2014:2298, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 33 Šajā lietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesa viennozīmīgi uzskata, ka pamatlietā *NRA*, veicot ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu darbību, rīkojas kā valsts iestāde.
- 34 Šādos apstākļos Tiesai ir jābalstās uz pieņēmumu, ka *NRA*, kas ir publisko tiesību subjekts, veicot ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu darbību, rīkojas kā valsts iestāde un ka tātad ir uzskatāms, ka šī darbība ietilpst PVN direktīvas 13. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 35 Ar šiem diviem prejudiciālajiem jautājumiem, kas ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā esošā ir jāuzskata, ka publisko tiesību subjekts, kurš veic darbību, ko veido piekļuves ceļam nodrošināšana pret samaksu, konkurē ar privātajiem uzņēmumiem, kuri, piemērojot ar attiecīgo publisko tiesību subjektu noslēgtu līgumu, atbilstoši valsts tiesību normām iekasē maksu uz citiem ceļiem.
- 36 Ir jāatgādina, ka šīs direktīvas 13. panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēts ierobežojums minētās direktīvas 13. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētajam noteikumam par PVN nepiemērošanu publisko tiesību subjektiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kurus tie veic kā valsts iestādes. Tādējādi šī pirmā minētā tiesību norma ir paredzēta, lai atjaunotu vispārīgo noteikumu, kas ir paredzēts šīs pašas direktīvas 2. panta 1. punktā un 9. pantā, saskaņā ar kuru par jebkādu saimniecisko darbību principā ir jāmaksā PVN, un tātad nav interpretējama šauri (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 4. jūnijs, *SALIX Grundstücks-Vermietungsgesellschaft*, C-102/08, EU:C:2009:345, 67. un 68. punkts).
- 37 Tomēr tas nenozīmē, ka PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrā daļa būtu jāinterpretē tā, lai atkāpei no šīs direktīvas 13. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētā noteikuma par PVN piemērošanu publisko tiesību subjektiem, kas rīkojas kā valsts iestādes, tiktu atņemta lietderīgā iedarbība (šajā ziņā skat. spriedumus, 2003. gada 20. novembris, *Taksatorringen*, C-8/01, EU:C:2003:621, 61. un 62. punkts, kā arī 2010. gada 25. marts, Komisija/Nīderlande, C-79/09, nav publicēts, EU:C:2010:171, 49. punkts).

- 38 Saskaņā ar minētās direktīvas 13. panta 1. punkta otro daļu šie subjekti ir uzskatāmi par nodokļa maksātājiem to darbību vai darījumu gadījumā, kurus tie īsteno kā valsts iestādes, ja to neaplikšana ar nodokli, radītu nozīmīgus konkurences izkropļojumus.
- 39 No Tiesas judikatūras par šo pēdējo minēto tiesību normu izriet, pirmkārt, ka tāds ir gadījums, kad minētie subjekti veic darbības, kuras konkurējot var veikt arī privāti uzņēmumi. Mērķis ir nodrošināt, lai pēdējie minētie netiktu nostādīti nelabvēlīgākā situācijā tādēļ, ka tiem tiek piemēroti nodokļi, bet šiem subjektiem ne (šajā ziņā skat. spriedumu, 2010. gada 25. marts, Komisija/Nīderlande, C-79/09, nav publicēts, EU:C:2010:171, 90. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Otrkārt, šim PVN nepiemērošanas publisko tiesību subjektiem, kas rīkojas kā valsts iestādes, noteikuma ierobežojumam ir tikai varbūtējs raksturs. Tā piemērošanai ir jāizvērtē ekonomiskie apstākļi (šajā ziņā skat. spriedumu, 1989. gada 17. oktobris, *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c., 231/87 un 129/88, EU:C:1989:381, 32. punkts).
- 41 Treškārt, nozīmīgi konkurences izkropļojumi, kurus izraisa nodokļa nepiemērošana publisko tiesību subjektiem, kas rīkojas kā valsts iestādes, ir jānovērtē atkarībā tieši no konkrētās darbības, šajā vērtējumā īpaši neņemot vērā konkrēto tirgu, kā arī atkarībā ne tikai no esošas, bet arī no iespējamās konkurences, ciktāl privāta uzņēmuma iespēja ieiet konkrētajā tirgū ir reāla, nevis tikai hipotētiska (spriedumi, 2010. gada 25. marts, Komisija/Nīderlande, C-79/09, nav publicēts, EU:C:2010:171, 91. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2015. gada 29. oktobris, *Saudaçor*, C-174/14, EU:C:2015:733, 74. punkts).
- 42 Tomēr tikai teorētiska iespēja, ka privāts uzņēmums varētu ieiet konkrētajā tirgū, ko neaplicina neviens fakts, neviena objektīva norāde vai tirgus analīze, nevar tikt pielīdzināta iespējamās konkurences pastāvēšanai (spriedums, 2008. gada 16. septembris, *Isle of Wight Council* u.c., C-288/07, EU:C:2008:505, 64. punkts).
- 43 Kā izriet no PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrās daļas teksta un judikatūras par šo tiesību normu, tās piemērošana nozīmē, pirmkārt, ka attiecīgā darbība tiek veikta, pastāvot konkurencei vai konkurences iespējai ar darbību, ko veic privāti uzņēmumi, un, otrkārt, ka atšķirīga attieksme pret šīm divām darbībām PVN jomā radītu nozīmīgus konkurences izkropļojumus, kas ir jāizvērtē, ņemot vērā ekonomiskos apstākļus.
- 44 No minētā izriet, ka, neņemot vērā faktus, objektīvas norādes un tirgus analīzi, ar to vien, ka tirgū darbojas privāti uzņēmumi, nevar tikt pierādīta nedz esoša, nedz iespējama konkurence, nedz arī nozīmīgu konkurences izkropļojumu pastāvēšana.
- 45 Šajā lietā no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *NRA* galvenais uzdevums ir nodrošināt pieeju drošam un efektīvam valsts ceļu tīklam. Šajā nolūkā tai ir vispārīga atbildība par visu valsts ceļu plānošanu un būvniecību, kā arī šo ceļu būvniecības darbu pārraudzību un uzturēšanu. Šajā saistībā tā vienīgā var izstrādāt projektu, lai izveidotu maksas sistēmu saistībā ar piekļuvi minētajiem ceļiem, kā arī pieņemt noteikumus, kurus tā uzskata par vajadzīgiem to apsaimniekošanai un uzturēšanai, šajos noteikumos nosakot maksimālo ceļa lietošanas maksu, kas var tikt iekasēta par piekļuvi maksas ceļam, neatkarīgi no tā, vai to apsaimnieko *NRA* vai privāts uzņēmums.
- 46 Tāpat no šiem lietas materiāliem izriet, ka privāti uzņēmumi ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu tirgū var ienākt tikai tad, ja tiem to atļauj *NRA*. Turklāt tas, ka valsts tirgus pārvaldība ir tikusi uzticēta privātam uzņēmumam, nekādi nemaina to, ka *NRA* joprojām saglabā galīgo atbildību par valsts ceļiem, un tādēļ, ja privātais uzņēmums vairs nevēlas vai nevar nodrošināt savu saistību izpildi, *NRA* ir jānodrošina laba šo ceļu darbība.

- 47 Šajā ziņā no minētā izriet, ka, runājot par *Westlink* autoceļu, līgumā, kas noslēgts starp *NRA* un privāto uzņēmumu, bija paredzēts, ka pēdējais minētais iekasēs maksu ar atbilstoši konvencijai izveidotas maksas sistēmas ar barjeru palīdzību. Tomēr, lai veiktu pāreju no maksas iekasēšanas stacijas ar barjeru uz elektronisko maksas sistēmu bez barjeras, kas bija vajadzīga, lai nodrošinātu labāku satiksmes plūsmu šajā autoceļā, bija vajadzīgs nozīmīgs ieguldījums un jāuzņemas risks, kas ir saistīts ar maksas iekasēšanas sistēmas bez barjeras uzstādīšanu. Tā kā privātais uzņēmums nevēlējās veikt šādu ieguldījumu, ja *NRA* neuzņemtos papildu saistības, *NRA* veica pārrunas, lai izbeigtu līgumu, 2008. gada augustā pārņēma *Westlink* autoceļa apsaimniekošanu un ierīkoja elektronisko maksas iekasēšanas sistēmu sabiedrības interesēs, lai nodrošinātu brīvu satiksmes plūsmu.
- 48 Ir jākonstatē, ka šādos apstākļos ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu darbību, kas tādat neietver tikai maksas iekasēšanu, veic tikai *NRA* ar tādiem nosacījumiem, lai jebkādos apstākļos nodrošinātu drošu un efektīvu valsts ceļu tīkla lietošanu. To darot, šis subjekts – pēc savas iniciatīvas vai gadījumā, ja privātais uzņēmumus atsakās, – ievērojot īpašos tiesiskos pienākumus, kas ir uzlikti tikai šim subjektam, pilda šā tīkla apsaimniekošanas un uzturēšanas funkcijas.
- 49 Turklāt netiek apstrīdēts, ka privātam uzņēmumam nav faktiskas iespējas ienākt attiecīgajā tirgū, uzbūvējot ceļu, kas varētu konkurēt ar jau esošajiem valsts ceļiem.
- 50 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka *NRA* veic savu ceļu infrastruktūras nodrošināšanas pret samaksu darbību atbilstoši tiesiskajam režīmam, kas attiecas tikai uz šo subjektu. Līdz ar to, kā to tāpat ir konstatējusi iesniedzējtiesa, šī darbība nevar tikt uzskatīta par tādu, kas tiek veikta, konkurējot ar darbību, ko veic privāti uzņēmumi un ko veido maksas iekasēšana uz citiem ceļiem, piemērojot ar *NRA* noslēgtu līgumu atbilstoši valsts tiesību normām. Turklāt atbilstoši šā sprieduma 42. punktā atgādinātajai judikatūrai konkurence nav iespējama, jo privāto uzņēmumu iespēja veikt attiecīgo darbību tādos pat apstākļos, kādos to veic *NRA*, ir tikai teorētiska. Tādējādi PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrā daļa nav piemērojama tādai situācijai, kad – kā pamatlietā – starp attiecīgo publisko tiesību subjektu un privātajiem uzņēmumiem nepastāv esoša vai iespējama konkurence.
- 51 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka PVN direktīvas 13. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā esošā nav jāuzskata, ka publisko tiesību subjekts, kurš veic savu darbību, ko veido piekļuves ceļam nodrošināšana pret samaksu, konkurē ar privātajiem uzņēmumiem, kas, piemērojot ar attiecīgo publisko tiesību subjektu noslēgtu līgumu, atbilstoši valsts tiesību normām iekasē maksu uz citiem ceļiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 52 Attiecībā uz pamatlietu pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 13. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā esošā nav jāuzskata, ka publisko tiesību subjekts, kurš veic savu darbību, ko veido piekļuves ceļam nodrošināšana pret samaksu, konkurē ar privātajiem uzņēmumiem, kas, piemērojot ar attiecīgo publisko tiesību subjektu noslēgtu līgumu, atbilstoši valsts tiesību normām iekasē maksu uz citiem ceļiem.

[Paraksti]